

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 16 0 U 000178 19 Uvp
Banjaluka, 03.02.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija Smiljane Mrše, kao predsjednika vijeća, Svjetlane Knežević i Edine Čupeljić, kao članova vijeća, uz učešće Duške Mutić, kao zapisničara, u upravnom sporu po tužbi M. B. iz K. D., Ulica K. H. broj ..., koga zastupa punomoćnik S. J. iz K. D., Ulica K. H. broj ... (u daljem tekstu: tužilac) protiv akta broj ... od 22.09.2017. godine, tuženog Ministarstva ... R. S., u predmetu utvrđivanja svojstva ratnog vojnog invalida i prava na invalidninu, odlučujući o zahtjevu tužioca za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Prijedoru broj 16 0 U 000178 17 U od 13.11.2018. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 03.02.2021. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se uvažava, presuda Okružnog suda u Prijedoru broj 16 0 U 000178 17 U od 13.11.2018. godine preinačava, tako da se tužba uvažava i osporeni akt poništava.

Obrazloženje

Pobijanom presudom odbijena je tužba podnesena protiv osporenog akta bliže označenog u uvodu ove presude, kojim je u postupku revizije, a u izvršenju presude Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 011715 14 Uvp od 01.02.2017. godine, ukinuto rješenje Odjeljenja za ... Odsjek za ... O. K. D. broj ... od 30.07.2009. godine, te riješeno da se tužiocu priznaje svojstvo RVI VII kategorije sa 50% vojnog invaliditeta, po osnovu bolesti ispoljene za vrijeme vršenja vojne dužnosti u ratu kao pripadnik V. R. S. K., sa pravom na ličnu invalidninu u mjesečnom iznosu 18% od osnovice, počev od dana 01.10.2011. godine, pa nadalje dok postoje zakonom propisani uslovi. Tim prvostepenim rješenjem od 30.07.2009. godine tužiocu je bio priznat status RVI IV kategorije sa 80% invaliditeta sa pravom na ličnu invalidninu u mjesečnom iznosu od 41% od osnovice, na dodatak za njegu i pomoć drugog stepena u mjesečnom iznosu od 66% od osnovice i na dopunsko materijalno obezbjeđenje u mjesečnom iznosu 33% od osnovice.

Odbijanje tužbe sud je obrazložio razlozima da je zakonito postupio tuženi kada je u postupku revizije za čije vršenje ima ovlaštenje u odredbama člana 98. stav 1. i 4., te 99. stav 1. i 3. Zakona o pravima boraca, vojnih invalida i porodica poginulih boraca Odbrambeno-otadžbinskog rata Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 134/11, 9/12 i 40/12 - u daljem tekstu: Zakon o pravima boraca), ukinuo prvostepeno rješenje od 30.07.2009. godine i tužiocu utvrdio status RVI VII kategorije sa 50% invaliditeta, dajući za svoju odluku valjane razloge koje je u cijelosti podržao nižestepeni sud. Ovo stoga što je osporeni akt zasnovan na nalazu i mišljenju drugostepene ljekarske komisije broj 200/2017 od 12.04.2017. godine sa dopunama broj 200-1/2017 od 13.09.2017. godine i broj 200-2/2017 od 20.09.2017. godine, koje su uslijedile nakon pribavljanja stručnog mišljenja tima vještaka oftamologa Klinike ... B. od 28.08.2017. godine, a koji nalaz i mišljenje je sačinjen u skladu sa odredbom člana 5. stav 2. Pravilnika o radu ljekarskih komisija za ocjenu vojnog invaliditeta („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 100/12), jer je potpun, jasan i dovoljno obrazložen u smislu da sadrži sve činjenice koje su sa medicinskog aspekta od značaja za

odlučivanje. Sud je iznio istorijat postupka revizije koji je započeo 2011. godine, u kojem su prethodno donesene dvije presude Okružnog suda u Banjaluci i jedna presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 011715 14 Uvp od 01.02.2017. godine u čijem izvršenju je postupao tuženi, citirao je upute iz iste zaključujući da ih je tuženi u cijelosti ispoštovao. Konkretno, sud je obrazložio da su u pomenutom nalazu i mišljenju drugostepene ljekarske komisije sa njegovim dopunama, dati jasni razlozi o tome zašto je oštećenje organizma tužioca „sljepilo, odnosno gubitak vida na oba oka“ cijenjeno po tački T- 157 Liste procenata vojnog invaliditeta („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 22/93 - u daljem tekstu: Lista) u procentu od 50% navodeći da je sa medicinskog aspekta sada razjašnjeno da uzrok sljepila kod tužioca nije povređivanje, ranjavanje ili ozljeda očiju, nego isključivo oboljenje „glaukom“ koje je po svojoj prirodi multifaktorijalno oboljenje na čiji nastanak utiču podjednako u omjeru od po 50% unutrašnji faktori, između ostalih visok očni pritisak i velika kratkovidnost što je kod tužioca potvrđeno medicinskom dokumentacijom iz 1993. godine kod prijema u bolnicu, te spoljašnji faktori - boravak u rovu i fizičko naprezanje koji su vezani za vršenje vojne dužnosti u ratu, a po osnovu kojih spoljašnjih faktora mu je i priznat invaliditet u procentu od 50%, na koji način je stekao svojstvo RVI VII kategorije.

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje presude (u daljem tekstu: zahtjev), tužilac pobija njenu zakonitost zbog povreda pravila postupka koje su od uticaja na rješenje stvari i pogrešne primjene materijalnog prava. U zahtjevu iscrpno iznosi istorijat postupka revizije prvostepenog rješenja od 30.07.2009. godine navodeći da je tuženi u istom donosio nezakonite akte, prvi dana 07.09.2011. godine koji je po njegovoj tužbi poništio Okružni sud u Banjaluci presudom broj 11 0 U 008170 11 U od 28.12.2012. godine, te drugi dana 04.03.2013. godine koji je poništio Vrhovni sud Republike Srpske presudom broj 11 0 U 011715 14 Uvp od 01.02.2017. godine (preinačavajući odluku Okružnog suda u Banjaluci kojom je tužba bila odbijena), te dodaje da je i osporeni akt od 22.09.2017. godine takođe nezakonit, a što je propustio da utvrdi nižestepeni sud prihvatajući pogrešne činjenične i pravne zaključke tuženog. Ističe da mu se čini da „akteri“ ovog upravnog spora nisu cijenili navode tužioca na kojima on insistira, a koji se svode na to da je on u vojnoj evidenciji Odjeljenja za ... O. K. D. zaveden kao pripadnik pješadije što je vrlo rijedak VES koji zahtijeva dobar vid, a koju dužnost je obavljao od 1991. do 1993. godine kada je na položaju pao u nesvijest, pa se pita zašto komisija „nije postavila vezu između VES, ratnih dešavanja i bolesti“, zašto nije uzela u obzir okolnost da je tužilac prvi put bio na ocjeni invaliditeta 1995. godine, zašto nije uvažila nalaz, ocjenu i mišljenje Niže vojnoljekarske komisije od 11.04.1995. godine, te navode tužioca da je prve simptome bolesti osjetio u septembru 1993. godine, ali je obavljao dužnost trpeći bolove sve do 21.12.1993. godine kada je na položaju izgubio svijest, nego je dala preusko i neprihvatljivo tumačenje da se kod njega radi o multifaktorijalno uslovljenoj bolesti (glaukom) na koju podjednako utiču endogeni i egzogeni faktori. Podsjeća da je u rat otišao 1991. godine potpuno zdrav, a da je iz njega izašao slijep, te da „notornom glupošću smatra zaključak komisije da bi svakako oslijepio, pa mu se velikodušno priznaje 50% invaliditeta“, dodajući da je od početka ocjene invalidnosti oštećen, jer je 100% invalid kojem je za život potrebna pomoć i njega drugog lica. Zaključuje da je vršenje vojne dužnosti u ratu dominantan faktor u ispoljavanju oboljenja očiju, pa predlaže da se zahtjev uvaži i pobijana presuda preinači na način da se tužba uvaži i osporeni akt poništi, ili da se ukine i predmet vrati na ponovno odlučivanje nižestepenom sudu.

Tuženi u odgovoru na zahtjev predlaže da se uvidom u spis predmeta prvo utvrdi da li je zahtjev blagovremeno podnesen, pa ako nije da se isti odbaci, a ako jeste blagovremen da se odbije kao neosnovan, jer tuženi ostaje kod razloga iznesenih u obrazloženju osporenog akta čiju je zakonitost podržao nižestepeni sud.

Razmotrivši zahtjev, pobijanu presudu, odgovor na zahtjev, kao i cjelokupne spise upravnog spora i predmetne upravne stvari, saglasno odredbi člana 39. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 109/05 i 63/11 - u daljem tekstu: ZUS), ovaj sud je odlučio kao u izreci presude iz sljedećih razloga:

Neosnovan je prigovor tuženog u vezi sa blagovremenošću zahtjeva, jer je pobijanu presudu tužilac primio putem punomoćnika dana 24.11.2018. godine, a zahtjev je podnio preporučeno putem pošte dana 20.12.2018. godine, ali je isti dostavio ovom sudu odakle je proslijeđen Okružnom sudu u Prijedoru radi provođenja prethodnog postupka shodno odredbi člana 38. ZUS, nakon čega je zahtjev sa sudskim spisom i upravnim predmetom dostavljen ovome sudu na nadležni postupak.

Pravilno je pobijanom presudom zaključeno da je tuženi postupio zakonito kada je odlučujući u postupku revizije prvostepenog rješenja od 30.07.2009. godine, odluku u činjeničnom smislu zasnovao na nalazu i mišljenju drugostepene ljekarske komisije od 12.04.2017. godine sa dopunama od 13.09.2017. i 20.09.2017. godine, a kojim dopunama je prethodilo vještačenje tima vještaka oftamologa Klinike ... B. od 28.08.2017. godine, kako to sve obrazlaže nižestepeni sud uz stav da je ovaj nalaz i mišljenje sačinjen u skladu sa odredbom člana 5. stav 2. Pravilnika o radu ljekarskih komisija.

Pomenutim nalazom i mišljenjem koji je sačinila postupajuća drugostepena ljekarska komisija, kao jedini ovlašćeni organ u smislu odredbe člana 94. Zakona o pravima boraca, razjašnjena je priroda oštećenja organizma tužioca „sljepilo, odnosno gubitak vida na oba oka“ za koji je relevantna tačka T-157 Liste, u smislu da je iznesen jasan medicinski zaključak da je istom uzrok oboljenje očiju „glaukom“ koje je multifaktorijalno uslovljeno, kako unutrašnjim faktorima, u slučaju tužioca povišenim očnim pritiskom i velikom kratkovidnošću koji uzroci su verifikovani u medicinskoj dokumentaciji tužioca sačinjenoj pri prvom prijemu u bolnicu (otpusna lista Klinike ... B. matični broj ... gdje je liječen od 23.12.1993. do 26.01.1994. godine), tako i spoljašnjim faktorima, konkretno uslovima ratovanja (boravak u rovu i fizičko naprezanje), a po osnovu kojih spoljašnjih faktora mu je i priznat invaliditet u procentu od 50%.

Ove pravilne zaključke drugostepene ljekarske komisije tužilac nije doveo u sumnju opisivanjem okolnosti u kojima se oboljenje ispoljilo, te načinom na koji je liječeno u narednom periodu, jer su iste uzete u obzir i upravo mu je po osnovu tih okolnosti i priznat status ratnog vojnog invalida, zbog čega je bez osnova tvrdnja tužioca da mu je trebao biti priznat procenat invaliditeta od 100%, što bi dolazilo u obzir samo u situaciji da je uzrok sljepila ranjavanje, povređivanje ili ozljeda očiju, što u konkretnom nije slučaj.

Na zakonitost postupanja tuženog nije od uticaja okolnost što su u prethodna dva upravna spora poništeni revizionni akti tuženog, obzirom da su se isti zasnivali na nalazima i mišljenjima drugostepene ljekarske komisije koji nisu bili obrazloženi kao predmetni nalaz i mišljenje od 12.04.2017. godine, sa dopunama od 13.09.2017. i 20.09.2017. godine, o čemu se pravilno izjasnio nižestepeni sud.

Međutim, ono što je sud izgubio iz vida prilikom ocjene zakonitosti osporenog akta od 22.09.2017. godine, jeste okolnost da je tuženi istim ukinuo prvostepeno rješenje od 30.07.2009. godine (kojim je tužilac imao priznat status RVI IV kategorije sa 80% invaliditeta), te je riješio da tužiocu priznaje status RVI VII kategorije sa 50% invaliditeta, ali

ne za ubuduće kako je jedino mogao, nego unazad počev od dana 01.10.2011. godine (kada je postupak revizije „započet“), koje postupanje nije zakonito. Naime, kada je tuženi u postupku revizije ukinuo prvostepeno rješenje od 30.07.2009. godine kojim je tužiocu bio priznat status RVI IV kategorije sa 80% invaliditeta, te je osporenim aktom riješio upravnu stvar na način da mu je priznao status RVI VII kategorije sa 50% invaliditeta, onda je taj status RVI VII kategorije sa 50% invaliditeta tužiocu mogao utvrditi samo za ubuduće, od prvog dana narednog mjeseca od donošenja osporenog akta, a ne retroaktivno od 01.10.2011. godine, kako je učinio u konkretnom slučaju. Ovo stoga što odredba člana 254. stav 2. Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 13/02, 87/07, 50/10 i 66/18), propisuje da se ukidanjem prvostepenog rješenja ne poništavaju pravne posljedice koje je to rješenje proizvelo, već se onemogućava dalje proizvođenje pravnih posljedica tog rješenja. Dakle, dejstvo ukidanja rješenja je ex nunc to jest za ubuduće, pri čemu nije od uticaja okolnost što je postupak revizije „započeo“ 2011. godine, jer su ranija rješenja tuženog poništena od strane sudova kao nezakonita.

Iz prednjeg izlaganja slijedi da je osporeni akt nezakonit samo u pogledu utvrđivanja datuma od kojeg tužiocu pripadaju status i prava RVI VII kategorije sa 50% invaliditeta, o čemu će tuženi u ponovljenom postupku voditi računa, te će poštujući upute ovog Vrhovnog suda donijeti novi na zakonu zasnovan upravni akt.

Kako je nižestepeni sud podržao postupanje tuženog koje nije zakonito u dijelu u kojem se izjasnio ovaj sud, ispunjeni su uslovi za uvažavanje zahtjeva iz odredbe člana 35. stav 2. ZUS, pa je primjenom odredbe člana 40. stav 1. i 2. istog zakona i odlučeno kao u izreci ove presude.

Zapisničar
Duška Mutić

Predsjednik vijeća
Smiljana Mrša